

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян” № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, [e-mail: arch@vas.bg](mailto:arch@vas.bg)

Изх. № 1006

Дата: 06.10.2020 г.

ДО
МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

относно:

Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс /НПК/, във връзка с прилагането на Регламент /ЕС/ 2017/1939 за установяване на засилено сътрудничество за създаване на европейска прокуратура и пълното транспониране на Директива /ЕС/ 2018/1673 за борба с изпирането на пари по наказателноправен ред

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

С разработения в Министерството на правосъдието законопроект, който предстои да бъде внесен за разглеждане в Министерския съвет с оглед упражняване на неговата законодателна инициатива, в Наказателно-процесуалния кодекс, а с преходните и заключителните разпоредби в Наказателния кодекс и Закона за съдебната власт, се въвеждат промени, насочени към обезпечаване на прилагането на Регламент /ЕС/2017/1939 и пълното транспониране на Директива /ЕС/2018/1673. Първият вариант на

законопроекта беше публикуван за обществено обсъждане на Интернет страницата на Министерството на правосъдието. По него Висшият адвокатски съвет изрази своето мнение. С удовлетворение констатираме, че част от направените от нас препоръки са възприети.

Регламент /ЕС/2017/1939 представлява нормативен акт на вторичното европейско право, основан на Договора за функциониране на Европейския съюз/ЕС/. След влизането му в сила той се прилага автоматично и еднакво за всички страни от ЕС, без да е необходимо транспониране в националното законодателство. Създадената с него Европейската прокуратура в рамките на материалната ѝ компетентност, определена в чл. 22, несъмнено представлява самостоятелен и независим наднационален орган. Съответно – включените в състава на прокуратурата прокурори са задължени да прилагат преди всичко регламента, като само в предвидените от него случаи могат да прилагат и националното право.

Ефектът на синхронизиране на НПК с Регламент /ЕС/2017/1939 се постига в пълна степен с предвиденото допълнение в ал. 2 на чл. 1 НПК („Действие по предмет“), което принципно изключва приложимостта на кодекса по отношение на наказателните дела, попадащи в компетентността на Европейската прокуратура, като същевременно допуска неговото субсидиарно прилагане извън хипотезите, изрично уредени с Регламента. По начин съставителите на представения за съгласуване подобрен законопроект са приели основната идея, развита от Висшия адвокатски съвет в предходното му становище.

По отношение на европейския прокурор и европейските делегирани прокурори Регламент /ЕС/2017/1939 изключва установената от вътрешното право субординация на по-горния по степен национален прокурор, както и произтичащите от Конституцията на Република България правомощия на националния главен прокурор да осъществява надзор за законност и методическо ръководство върху всички прокурори в страната. Както вече посочихме, европейската прокуратура е изградена като независима наднационална структура, поради което всеки включен в нея прокурор трябва да взема решения без да бъде поставен под надзора и влиянието на вътрешните прокурорски органи, независимо от тяхното положение в йерархията на прокуратурата. Това е напълно логично защото в своята цялост установеният механизъм е насочен към защита на интересите на Европейския съюз, а не на отделната страна членка. С оглед на допълнението в чл. 2, ал. 2 НПК, би могло да се поддържа, че промените в чл. 46 НПК, чл. 200 НПК, чл. 213 НПК и чл. 243 НПК /съответно §§ 2, 3, 4 и 6 от проекта/ стават излишни. Ако обаче се приеме, че промените са необходими, за да се избегне опасността от противоречиво и неправилно

прилагане на съответните правни институти, обръщаме внимание на несъвършенствата на някои редакции.

Според нас по-логично е в новата редакция на ал. 7 от чл. 46 НПК /предишна ал. 5/ да се акцентира върху дейността, която остава извън всеобхватните надзорни и ръководни функции на главния прокурор, вместо върху контролните правомощия персонално върху прокурора, който в едни случаи може да изпълнява функции по НПК, а в други – по Регламент /ЕС/2017/1939. Предлагаме добавката да придобие следния вид: *„с изключение на дейността на европейския прокурор и европейските делегирани прокурори, когато изпълняват функции по Регламент /ЕС/2017/1939.*

Създаването на нов чл. 217б НПК несъмнено е необходимо /§ 5 от законопроекта/, защото Регламент /ЕС/2017/1939 допуска възможност започнало разследване на Европейската прокуратура да се пренесе пред националните органи на досъдебното производство, поради което при всяко положение трябва да се признае процесуалната стойност на извършените процесуални действия по Регламента. Тъй като чл. 4 от Регламент /ЕС/2017/1939 постановява, че Европейската прокуратура упражнява функциите си до окончателното приключване на делото, би било напълно логично и оправдано по вътрешното право да се дадат и допълнителни правомощия на европейския прокурор и на европейския делегиран прокурор да искат възобновяване на влезли в сила съдебни актове по наказателни дела. Затова подкрепяме промяната, предвидена в чл. 420, ал. 1 НПК /§ 9 от законопроекта/.

Обръщаме внимание, че § 12 от Преходните и заключителните разпоредби не е редактиран ясно и прецизно, защото създава погрешното впечатление, че извършените процесуални действия от националните органи при разследването на престъпления, включени в компетентността на Европейската прокуратура, задължително трябва да се повторят от европейския прокурор или европейските делегирани прокурори. Очевидно законодателната идея е съвсем друга, а именно – да се даде възможност на определените европейски прокурор и европейски делегирани прокурори да встъпят във функциите на публичното обвинение по неприключилите пред вътрешните органи на наказателния процес дела за престъпления, които са извършени след влизането в сила на Регламент /ЕС/2017/1939 и същевременно попадат в материалната компетентност на Европейската прокуратура по чл. 22 от Регламента.

Както сме констатирани в предходното си становище, промяната в Наказателния кодекс /НК/ се състои във въвеждане на по-тежка наказуемост за пране на пари, извършено от лице по чл. 4 от Закона за мерките срещу

изпирането на пари /ЗМИП/, а също така и от негов служител или работник при или по повод изпълнението на задълженията по същия закон. Според предложената нова т. 5 в чл. 253, ал. 3 НК наказанието за пране на пари по отношение на този изключително широк кръг лица, включващ и адвокатите, които предоставят консултантски услуги, става от една до осем години лишаване от свобода и глоба от пет до двадесет хиляди лева. За сравнение наказанието по основните състави на чл. 253, ал. 1 и 2 е от една до шест години лишаване от свобода и глоба от три хиляди до пет хиляди лева. По принцип по-тежкото наказване на лицата по чл. 4 ЗМИП донякъде се оправдава от предписанието по чл. 6 от Директива /ЕС/2018/1673 за борба с изпирането на пари по наказателно-правен ред, но обръщаме внимание, че препоръката се отнася само за непосредствено задължените лица, но не и за техните служители и работници. Това означава, че законопроектът предвижда надхвърляне на изискванията по европейската директива. Не одобряваме и драстично тежкото наказание, предвидено за посочените квалифицирани деяния, защото считаме, че то е несъразмерно на тежестта на престъпното посегателство.

Подкрепяме като логични и необходими промените в ЗСВ, които отразяват независимостта на Европейската прокуратура от националната прокуратура, съответно – необвързаността на европейските прокурори от всякакъв контрол на по-горния прокурор, включително и главния прокурор, когато изпълняват функции по Регламент /ЕС/ 2017/1939 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА